

002

films
reizen

ARCHIPEL

info@archipelvzw.be
www.archipelvzw.be

cahier

debatten
tezingen

cahier is
een uitgave
van Archipel

laa laa laa

3.

"Sustainability is a concept developed in the global political arena that attempts to achieve, simultaneously, the goals of an improved environment, a better economy, and a more just and participative society, rather than trading off any one of these against the others. While its primary context is global, sustainability is seen to be meaningful and achievable only when it is practiced through local initiatives with global significance."

Newman and Kenworthy
2003

4.

"We must be able to move back and forth in our planning work between critical/evaluative and narrative/receptive modes. We use stories as tools: to keep memory alive; to celebrate our history or identity; to derive lessons about how to act effectively; to inspire action; and, as tools of persuasion in policy debates."

Leonie Sandercock
2003

MARC MARTENS

Gelaagdheid is voor een stedenbouwkundige een onvermijdelijke conditie. Zonder gelaagdheid, geen stedenbouw!

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – definitief vastgesteld in 1997, al zeventien jaar geleden! – brengt een bijzonder interessant ruimtelijk concept naar voor: de ruimtelijke structuur. Maar hoe merkwaardig: in heel dit beleidsdocument vinden we geen stevige definitie van dit centrale concept. Een poging: de ruimtelijke structuur bestaat uit het geheel van relaties tussen morfologische, historische en socio-culturele elementen die in de ruimte afleesbaar zijn. (Martens & Schreurs)

Kijk naar het landschap: je ziet heuvels en dalen, beken en rivieren, weiden en bossen. De morfologie van het landschap is in miljoenen jaren gekneed: de zee schoof op, zandbanken kwamen bloot te liggen en werden opgestuwd, er waren ongure winden uit het noorden, het regenwater sleurde leem mee naar de beekvalleien. Dan stel ik mij een groep nomaden voor. De oudste van de stam is dat rondlopen meer dan beu: laat ons hier blijven wonen, zegt hij, er is water, er is gras voor ons vee, de grond ziet er vruchtbaar uit. Het natuurlijk gelaagde landschap krijgt lagen bij: een nederzetting, een kruispunt van wegen, een marktplaats... Morfologie, geschiedenis, samenleving, cultuur...

Hoe spijtig toch dat de meeste ruimtelijke structuurplannen zo arm en stereotiep zijn. Wat een gemiste kans om bij de opmaak van een beleidsplan het wezen zelf van een dorp, een gemeente, een stad of een streek... niet te begrijpen en te verklaren.

Sectoraal denken heeft zich heel snel geïnstalleerd hoewel de auteurs van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dit net wilden voorkomen. Iedere sector – economie, natuur, landbouw... om er maar enkele te noemen – stelt zijn afzonderlijke claims terwijl het gelijktijdig benaderen van alle lagen van de ruimte de sleutel tot duurzaamheid is.³

Wat mij persoonlijk zo aanspreekt in het begrip ruimtelijke structuur is het vermogen om verhalen te genereren. Uiteraard moeten we stedenbouwkundige plannen en beleidsdocumenten opmaken op basis van weloverwogen en rationele argumenten. Maar tegelijk willen mensen weten hoe de plek waar ze wonen is ontstaan, en wat hun voorouders er van gemaakt hebben. Het stelt hen in staat om mee vorm te geven aan toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.⁴

cahier

Cahier is een periodieke
publicatie van Archipel.

Archipel is passie voor
hedendaagse architectuur.

info@archipelvzw.be
www.archipelvzw.be

 ARCHIPEL